

Laatdienst 3 februari 2008

Kapelkerk, Laat 80 Alkmaar

serie: Groei in geloof

thema: Bloei en Uitdaging

Voorganger: Wim Timmer

Tekst: Matteüs 25:14 - 30

Woord ten geleide

Hartelijk welkom in deze dienst. Dit is de tweede dienst in de serie: Geloven en Ontwikkeling. Het drieluik: Groei, Bloei en Snoei, of zoals de psalmen zingen: Er is een tijd van zaaien, van kiemkracht en groei, een tijd van vruchtbaarheid en vermenigvuldiging, tot bloei komen en er is een tijd van oogsten, van verzamelen en delen. Geloven in het ritme van het jaar, de seizoenen, geloven in de stadia van het leven: kind, volwassen, ouderdom.

Geloven roept altijd de vraag op naar godsdienst, naar godsdienstigheid. Vandaag de dag roept het woord geloven onmiddellijk de vraag op van verantwoording, hoe geloof je dan, waarin geloof je (nog). Voordat je het weet gaat het over de vragen rond God als schepper, zijn Almachtigheid in relatie tot het onrecht en lijden om ons heen, zijn Barmhartigheid als wij falen, te kort schieten.

In de bijbel is de grondbetekenis van geloven: verbinden en uiteindelijk zelfs losmaken (Religare=Latijn). De religieuze mens verbindt zich met de wereld om zich heen, omdat hij zich met die wereld, met anderen verbonden weet. De wereld/het leven stelt ons vragen. De religieuze mens gaat op zoek naar antwoorden. Hij blijft zoeken, zelfs als op de grote vragen van het leven geen pasklaar antwoord gegeven kan worden.

Die overgave op zich kan al bevrijdend werken. Zo kunnen wij loskomen van ons eigen gelijk. Groei in geloven wordt dan uiteindelijk losmaken, het bijbelse woord voor bevrijden. Om deze grondbetekenis weer te laten klinken zou het beter zijn om te spreken van vertrouwen in plaats van geloven. Hoe durf jij te vertrouwen op jezelf, op anderen en op de Ander met een hoofdletter?

Wij hebben voor deze dienst gekozen voor de parabel van de talenten uit Mattheus 25. In deze gelijkenis staat de spanning tussen waakzaam zijn en vertrouwen, in de betekenis van trouw zijn aan de jouw toevertrouwde talenten, centraal. Die uitdaging aangaan is tot bloei komen, opdat de talenten die je hebt zich vermenigvuldigen.

Bloei en Uitdaging / Mattheus 25:14-30

"Het zal zijn als met een man die reis ging, zijn dienaren bij zich riep en het geld dat het bezat aan hen in beheer gaf"

1.

Het nadeel, de valkuil in iedere vergelijking is natuurlijk altijd het voorbeeld zelf. Voordat je het weet denken we natuurlijk dat het over geld gaat! Wij weten nu in deze tijd van economische en financiële crisis (we mogen nog niet van recessie spreken), dat het met geld ook goed fout kan gaan. Dan hebben de dienaren, die beursjongens van de Heer, het nog niet eens zo slecht gedaan. Maar gaat het Jezus in deze parabel wel om geld?

In de staat Israël heeft men bij de oprichting het geld, de valuta, de oude Bijbelse naam Sjekkel gegeven. Waarschijnlijk heeft ook Jezus dit woord gebruikt. Het betekent: wegen. Het beeld van de weegschaal met aan de ene kant de waarde en aan de andere kant de talenten is hier dus van toepassing. Talenten benutten betekent: jouw gewicht, jouw betrouwbaarheid in de weegschaal leggen. De Heer heeft ons met zijn scheppingsopdracht de aarde in beheer gegeven. Wij zullen dus met onze talenten de aarde moeten behoeden, de weegschaal weer in balans moeten brengen. De weegschaal is een beeld van die opdracht.

Het Griekse woord talent, dat oorspronkelijk alleen maar een hoeveelheid geld aanduidde, verstaan wij wel in de overdrachtelijke zin van de bekwaamheid. Laten we proberen dat ook geheel volgens de Bijbelse traditie met geld/sjekkel te doen. In het Nederlands is ons woord geld/gulden van goud afgeleid. Je bent je geld waard als je verguld kunt zijn met wat je gedaan hebt, als voor anderen je hart van goud is.

Mattheus vertelt dat een man bij zijn vertrek naar het buitenland aan zijn drie slaven, dienaren een hoeveelheid talenten gaf. Aan de eerste vijf talenten, aan de tweede twee talenten en aan de derde één talent. Ieder naar zijn mogelijkheden, bekwaamheid. De dienaars moeten met deze talenten 'werken', terwijl de heer 'buitenlands' is. Juist omdat de heer er niet is, wordt de mens verantwoordelijk. De opdracht wordt een uitdaging om de weegschaal in balans te brengen, om tot bloei te komen.

"Na lange tijd keerde de Heer van die dienaren terug en vroeg hun rekenschap"

2.

Mensen zijn niet aangeboren verantwoordelijk, gewetensvol, aardig, onbaatzuchtig, op anderen gericht. We zijn eerder aangeboren egocentrisch. Maar we kunnen leren, groeien, als we willen, als we durven vertrouwen. En we kunnen leren willen, als er een beroep op ons wordt gedaan, als we durven geloven dat de vraag van de ander een appél is dat ons om antwoord vraagt. En degenen onder ons die misschien iets meer aangeboren 'verantwoordelijk zijn' (over meer talenten beschikken), dat zo uitstralen, dat wij met minder talenten op andere gedachten komen.

Degene die vijf talenten had gekregen, heeft er vijf bijverdiend. En die twee talenten

had verkregen, heeft er twee verworven. Zij mogen binnengaan op het feest van de heer, de Messiaanse maaltijd. Vijf en twee, vijf broden en twee vissen, vijf boeken van Mozes, de psalmen en profeten. Het woord van God. Als je daarmee aan de slag gaat, is er genoeg voor iedereen. Het woord van God verdubbelt zich als het wordt gedaan! Zo worden woorden, ooit ontvangen, jouw woorden en bevrijdend. Het is door je open te stellen voor die woorden dat je je zelfbewustzijn vormt, dat je je verantwoordelijkheid neemt. Door de weegschaal met jouw talenten in balans te brengen, zo verdubbelen de talenten zich, omdat je ze 'eigen' hebt gemaakt.

Geloven, vertrouwen, trouw zijn aan die woorden, uit zich dus in het niet voor jezelf bewaren van het aan jou toevertrouwde talent. Geloven is durven vertrouwen dat het morgen anders kan zijn als vandaag. Wie durft te geloven, wordt bevroegd, uitgedaagd, zijn talenten nu te gebruiken. Talent is scheppingsopdracht, Gods levensadem en resultaat/rekenschap tegelijkertijd.

De derde dienaar heeft zijn talent in de grond verborgen. Waarom? Zeker, hij had de minste hoeveelheid talenten gekregen. Maar hij had met dit ene talent toch kunnen werken? De heer was toch zorgvuldig geweest, hij had "gegeven ieder naar wat hij aankon"! Was hij bang, omdat hij overvraagd zou worden: "Heer, beproef ons niet boven onze kracht". Hoe vaak niet worden wij passief, moedeloos, omdat we denken dat het alleen maar kan tegenvallen. Het antwoord van God op onze pijnlijke ervaringen van falen is slechts zijn naam: 'Ik zal er zijn' bij jou....

In mijn werk worstel ik dagelijks met mensen die soms kleine, maar meestal grote fouten hebben begaan. Die worsteling is het grootst als mensen gaan zeggen: "Waarom zou ik nog veranderen, ik kan toch niet meer goedmaken wat ik heb misdaan". Dat is je talent in de grond stoppen, dat is ten tweeden male je verantwoordelijkheden afschuiven, maar nu doe je daarmee jezelf tekort.... Dat is zonde, jezelf en anderen te kort doen. Daarmee is de toekomst gesloten en ontnem je jezelf de kans om met jouw talent tot bloei te komen. Je gaat de uitdaging om met jezelf aan de slag te gaan uit de weg.

"Wist je dan niet, dat ik maai waar ik niet gezaaid heb en dat ik oogst waar ik niet heb geplant"

3.

Geloven brengt altijd de spanning van het leven met zich mee. De spanning van zelfvertrouwen, zekerheid versus onzekerheid. De spanning van zelfbewustzijn: troost versus verdriet, inzicht versus onbegrip, bekwaam versus onmacht. De spanning van zelfontplooiing: keuzevrijheid versus dogmatiek, jouw verhaal versus het grote verhaal van bevrijding. In die spanning moet je willen groeien van kind naar volwassen en ouderwordend in de tijd, van verbeelding naar doen. In die spanning van vragen en durven zoeken naar antwoorden en beantwoording - hoe stamelend soms ook - komen mensen tot bloei.

God doet dat blijkbaar niet, dat laat hij aan ons over. Alleen zo kun je blijkbaar leren om zelf verantwoordelijk te worden! Iedere vergelijking gaat mank en het oordeel van God over de laatste dienaar komt hard over. Maar als ik consequent doorredeneer dat het niet over geld gaat, maar over onze inzet, onze keuzes, dan zou je het

onderscheid tussen goede en betrouwbare dienaren en slechte en laffe dienaren ook kunnen begrijpen als het verschil tussen gelovig en ongelovig, tussen betrouwbaar en onbetrouwbaar.

Zelfs als je denkt dat je het zelf niet kan, om wat voor reden dan ook, dan had je er toch iemand anders bij kunnen halen... ("Had dan mijn geld bij de bank in bewaring gegeven"). De kracht van de parabel zit hem niet in de succes-story van de eerste twee, maar in het waarom van de gemiste kans van de derde. Hé joh, je kunt toch om hulp vragen; 'Mens het is niet goed dat jij alleen bent, ik zal voor jou een tegenover maken'. Iemand aan wie je wat kunt vragen, iemand van wie je wat kunt leren. Iemand die is zoals jij. Geloven, vertrouwen gaat niet zonder de ander.

Je moet wat hebben gedaan om wat te vieren te hebben. De betrouwbare dienaar doet wat er moet worden gedaan. Zo verdubbelen zijn talenten zich. Zo brengt hij de weegschaal van opdracht en uitdaging in balans. Hij weet zich aangesproken door woorden die verbinden en losmaken/bevrijden. Tot bloei komen is gaan op de weg van het verbond, de weegschaal tussen God en mensen. Wij, ieder op zijn/haar manier en met zijn/haar eigen talenten, zijn onmisbaar op die weg. Het voortbestaan van de schepping hangt er vanaf. Alleen bloei brengt vrucht, oogst. Zonder bloei, jouw tot bloei komen, geen feestmaal!

Zo moge het zijn.

Wim Timmer
RK Justitiepastor